

Rozvoj za pět minut 2015!

Katedra rozvojových studií, Přírodovědecká fakulta,
Univerzita Palackého v Olomouci

Olomouc 2014

Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

Obsah

Úvod	3
Co jsou MDG's?	4
Pracovní list - Co jsou MDG's?	5
Co a kdo pomáhá naplňovat Rozvojové cíle tisíciletí?	6
Pracovní list – Co a kdo pomáhá naplňovat Rozvojové cíle tisíciletí?	7
Snažíme se dost?	8
Pracovní list – Snažíme se dost?	9
1. CÍL: Odstranit extrémní chudobu a hlad	10
Pracovní list – 1. cíl	12
2. CÍL: Zajistit základní vzdělání pro všechny	13
Pracovní list – 2. cíl	14
3. CÍL: Prosazování rovnosti pohlaví a posilování postavení žen	15
Pracovní list – 3. cíl	17
4. CÍL: SNÍŽIT DĚTSKOU ÚMRTNOST	18
Pracovní list – 4. cíl	19
5. CÍL: Zlepšit zdraví matek	20
Pracovní list – 5. cíl	21
6. CÍL: Bojovat s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi	22
Pracovní list – 6. cíl	24
7. CÍL: Zajistit udržitelnost životního prostředí	25
Pracovní list – 7. cíl	27
8. CÍL: Rozvíjet globální partnerství pro rozvoj	28
Pracovní list – 8. cíl	29
Rozvojová agenda po roce 2015	30
Pracovní list – Rozvojová agenda po roce 2015	31
Evropský rok rozvoje 2015	32
Pracovní list - Evropský rok rozvoje 2015	33
Použité zdroje:	34

Úvod

Tento dokument vznikl jako doplněk animovaného klipu projektu Rozvoj za pět minut 2015 věnovaného stavu plnění nejrozsáhlejší strategie proti chudobě známé jako Rozvojové cíle tisíciletí ke konci roku 2014. Dokument je určen především učitelům a pracovníkům s mládeží, kteří chtějí obohatit svou činnost o nový pohled na rozvojovou spolupráci a zároveň seznámit mládež s komplexností globálních problémů.

Dokument je rozdělen do tematických kapitol, začíná obecným úvodem věnovaným podstatě Rozvojových cílů tisíciletí a způsobům, jakým jsou naplňovány. Následují kapitoly věnované samotným cílům a celý dokument je zakončen výhledem do budoucna v oblasti rozvojové spolupráce mezinárodního společenství a boje proti chudobě.

Kapitoly obsahují informace o časovém intervalu videoklipu, ke kterým se vztahuje jejich obsah, v relevantních případech informace o dílčích úkolech, kterých je potřeba dosáhnout pro naplnění daného Rozvojového cíle tisíciletí a především informační podklady ke každému tématu. Tyto podklady mohou posloužit pro přípravu lekce/aktivity učitelům a lektorům, ale mohou být použity i přímo při realizaci vzdělávací lekce/aktivity.

Každá z kapitol dokumentu je navíc doplněna o jednoduchý pracovní list, který může posloužit při praktické práci s mládeží. Listy jsou doplněny o odpovědi na kladené otázky, je proto vhodné je před použitím v praxi zakrýt. Dokument i pracovní listy umožňují pracovat s videoklipem jako celkem, ale také přibližovat jednotlivá témata dle potřeby výuky/vzdělávacích aktivit.

Co jsou MDG's?

Časový interval klipu: 0:06-0:26

V roce 2000 na Summitu tisíciletí formulovalo 189 členských států Organizace spojených národů (OSN) v tzv. Miléniové deklaraci cíle, které byly závazkem podpořit lidskou důstojnost, rovnost a osvobodit svět od extrémní chudoby. Dnes tento závazek známe pod jménem Rozvojové cíle tisíciletí (MDG's). Přes veškeré neshody, které ve světě panují, se tak podařilo mezinárodnímu společenství dohodnout, že do roku 2015 společně splní 8 konkrétních cílů tvořených 21 úkoly a šedesáti ukazateli, které jejich plnění hlídají¹. Začala tak být naplňována nejúspěšnější celosvětová strategie proti chudobě.

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)

Jak Rozvojové cíle tisíciletí pomáhají?

Prostředky pro dosažení Rozvojových cílů tisíciletí mají mnoho podob, jako příklady můžeme uvést:

- výstavbu škol, nemocnic, přehrad, silnic;
- projekty zvyšování kvalifikace, stáže, konference;
- mezinárodní dvoustranné i mnohostranné dohody (na ochranu vzácných lokalit, na pomoc uprchlíkům, na ekonomickou spolupráci atd.);
- rozvojovou a humanitární spolupráci;
- odpouštění státních dluhů;
- rušení cel a dovozních omezení.

Po mnoha letech nastal spolu s rokem 2015 čas, kdy se s jistotou dozvíme, jak se dosahování MDG's dařilo. Mnohé údaje a data nám jsou dostupné už dnes, a tak můžeme uvažovat o tom, zda právě strategie jako jsou MDG's mohou pomoci udělat svět lepším místem pro život.

Jak s námi MDG's souvisí?

Česká republika patří mezi země, které se zavázaly k naplňování MDG's. ČR tak projevuje solidaritu s lidmi v málo rozvinutých zemích a cítí svůj díl zodpovědnosti na řešení globálních problémů. Tyto problémy do značné míry souvisejí s chudobou a zároveň mají dopad na život lidí po celém světě, ČR nevyjímaje. Z toho důvodu naše země ze svého rozpočtu každoročně přispívá na řešení těchto problémů stovky milionů korun rámci tzv. zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS).

---

¹ Výchozím bodem pro jejich hodnoty je rok 1990.

Pracovní list - Co jsou MDG's?

Otázky:

- S jakým symbolem spojujeme Organizaci spojených národů?

Twitter

OSN

Světová banka

- Kolik má dnes OSN členů? *v roce 2014 193 členů*
- Zjistěte, kde proběhl Summit tisíciletí. *New York*
- Jaký je rozdíl mezi dvoustrannými a mnohostrannými dohodami?
- Znáte nějakou českou organizaci, která se věnuje humanitární pomoci nebo rozvojové spolupráci? *Charita ČR, ADRA, Člověk v tísni aj.*

Co a kdo pomáhá naplňovat Rozvojové cíle tisíciletí?

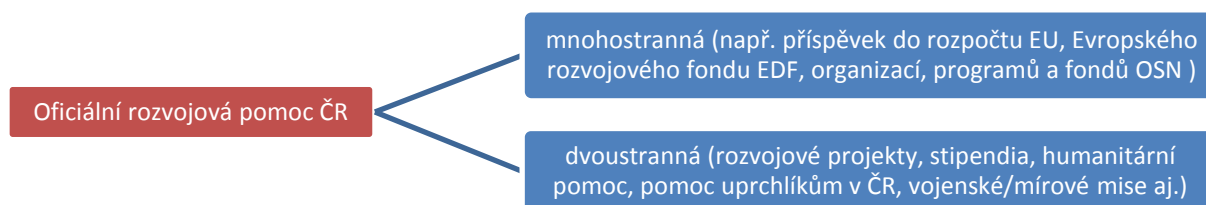
Časový interval klipu: 0:06-0:26

Dosavadních úspěchů Rozvojových cílů tisíciletí bylo dosaženo díky společnému úsilí mezinárodního společenství vedeného prostřednictvím organizací, programů a fondů OSN, jejichž přispěvatelem je i ČR.

Tzv. oficiální rozvojovou pomoc (ODA) lze vyjádřit čísly, která za rok 2013 ukazují, že její hodnota byla nejvyšší v historii, konkrétně 134,8 miliard amerických dolarů². Kolektivně největším světovým poskytovatelem rozvojové pomoci je EU. Pro oblast rozvojové spolupráce EU je základním dokumentem Evropský konsensus o rozvoji z roku 2005. V roce 2012 byly priority rozvojové spolupráce EU aktualizovány s ohledem na nové výzvy a potřeby, na které reaguje dokument Agenda for Change.

Oficiální rozvojovou pomoc poskytovanou ze strany ČR v rámci systému Zahraniční rozvojové spolupráce³ (ZRS) můžeme dělit na dvoustrannou a mnohostrannou (Schéma 1).

Schéma 1: Dělení oficiální rozvojové pomoci ČR

Aktivity ZRS ČR se soustředí především na spolupráci se čtrnácti vybranými, tzv. prioritními, zeměmi, které jsou rozděleny do tří skupin:

- **Programové země** - Afghánistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Moldavsko, Mongolsko;
- **Projektové země** - Gruzie, Kambodža, Kosovo, Palestinské autonomní území, Srbsko;
- **Phase-out země** - Angola, Jemen, Vietnam a Zambie.

Koncepce ZRS ČR 2010–2017 vymezuje konkrétní oblasti a odvětví, do kterých naše ZRS má směřovat. Jsou jimi životní prostředí, zemědělství, sociální rozvoj (vč. vzdělání, sociálních a zdravotnických služeb), ekonomický rozvoj (vč. energetiky) a podpora demokracie, lidských práv a společenské transformace.

ZRS umožňuje České republice ukázat se světu v lepším světle, nelze ji ale identifikovat takřikajíc se známkou „Made in Czech Republic“. Je tedy dobré znát, jakými cestami dáváme zbytku světa najevo, že se cítíme být spoluodpovědní a chceme rozhodovat o podobě života na naší planetě.

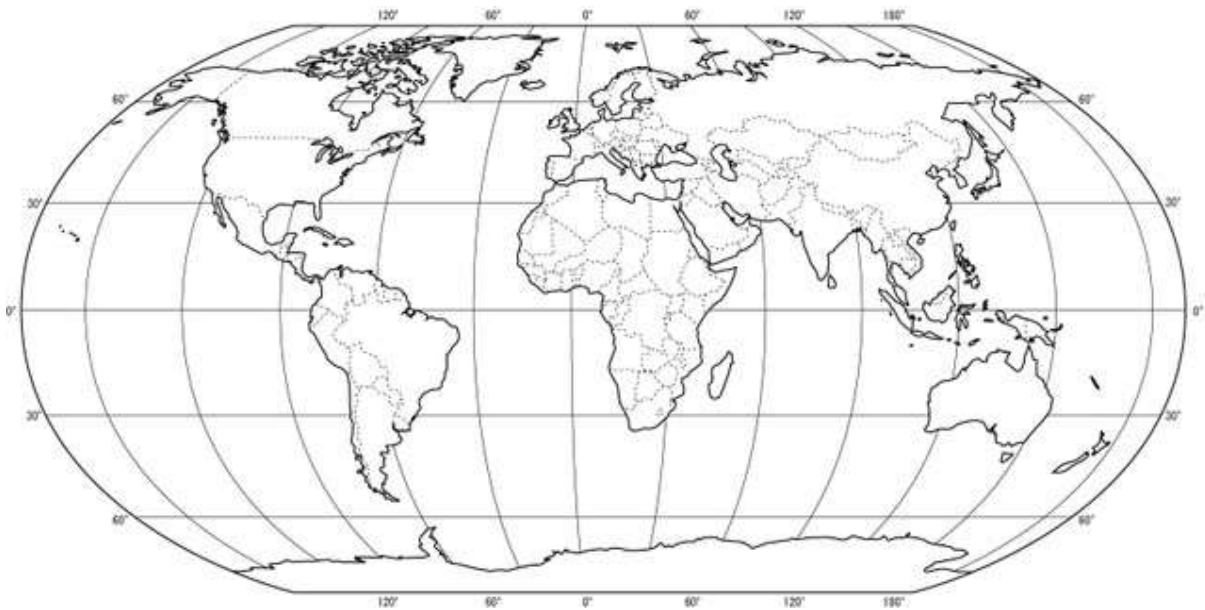
² ODA udává příspěvek poskytnutý třiceti nejvyspělejšími zeměmi světa sdruženými pod hlavičkou Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a jejího Výboru pro rozvojovou spolupráci (DAC). DAC je řadou nejvýznamnějších dárců světa, poskytujících až 95 % veškeré ODA. ČR byla za člena DAC přijata v květnu 2013 jako první nová členská země EU.

³ V roce 2012 se podařilo dokončit transformaci do té doby roztržitého systému české zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS). Došlo ke sjednocení odpovědnosti, pravomocí a rozpočtu pod Ministerstvo zahraničních věcí.

Pracovní list – Co a kdo pomáhá naplňovat Rozvojové cíle tisíciletí?

Otázky:

- Vysvětlete, co znamenají zkratky OECD, DAC, ODA, ZRS a přibližte jejich význam.
- Uveďte příklady prioritních zemí české zahraniční rozvojové spolupráce.
- Najděte na obrázku prioritní země české ZRS.

Snažíme se dost?

Časový interval klipu: 0:06-0:26

Dosáhnout Rozvojových cílů tisíciletí se může podařit pouze ve chvíli, kdy státy světa budou plnit závazky, které si k naplnění cílů daly. Ze strany nejvyspělejších států světa včetně ČR to znamená, že dosáhnou stavu, kdy budou na rozvojovou spolupráci přispívat každoročně sumu ve výši 0,7 % svého hrubého národního důchodu⁴ (HND). Reálně bohužel podíl oficiální rozvojové pomoci na HND nedosahuje zdaleka úrovně, ke které se vyspělé státy zavázaly.

V roce 2013 byli, co do celkového finančního objemu, největšími poskytovateli pomoci USA, Velká Británie, Německo, Japonsko a Francie. Pouze u Velké Británie to ale znamenalo, že splnila (vůbec poprvé v historii) svůj závazek poskytnout 0,7 % HND na rozvojovou spolupráci. Oproti tomu Dánsko, Lucembursko, Norsko a Švédsko již poněkolkáté v řadě poskytly na rozvojovou pomoc výrazně více prostředků v procentech HND, než byl jejich závazek. Zajímavostí je, že pomoc rostla i u některých méně obvyklých dárců. Např. Spojené arabské emiráty poskytly v roce 2013 na ODA 1,25 % svého HND a stali se tak největšími donory z pohledu tohoto ukazatele.

Řada členských států EU v uplynulých letech snižovala svou rozvojovou pomoc s odkazem na dopady finanční krize na jejich ekonomiky. Příspěvky ale nedosahovaly hodnot, ke kterým se státy zavázaly, ani před ekonomickou krizí. Můžeme se tedy právem domnívat, že chybí spíše politická vůle než prostředky.

Z perspektivy ČR je poměr ODA na HND od roku 2008 víceméně 0,12 %. V roce 2013 to bylo přesně 4,11 miliard Kč⁵, čímž ČR bohužel své mezinárodní závazky nesplňuje a dle střednědobého výhledu ZRS ani nesplní. Podle průzkumů přitom česká veřejnost dlouhodobě rozvojovou spolupráci podporuje – za důležitou ji označuje 86 % Čechů a její udržení či navyšování podporuje 75 %.

Proč by mě to mělo zajímat?

Při vypracovávání projektu, ale i běžné každodenní činnosti, si člověk stanovuje zdroje, které budou potřeba pro jeho úspěšné dosažení. Stavíme-li např. dům, na jehož výstavbu věnujeme pouze 1/6 potřebných prostředků, nebude výsledek odpovídat našim představám a potřebám, možná že výsledek ani dům připomínat nebude. Stejně je to s dosahováním MDG's a závazky, které je potřeba naplňovat. Chceme-li, aby prostředky ČR byly vynakládány co nejlépe, nesmíme se bát je vynaložit v potřebném rozsahu.

---

⁴ Valné shromáždění OSN se už v roce 1970 zavázalo k číslu 0,7 % HND, členské státy EU v roce 2002 na summitu v Barceloně schválily za cíl 0,33 % HND.

⁵ Z toho 27 % na dvoustrannou a 73 % na mnohostrannou rozvojovou spolupráci.

Pracovní list – Snažíme se dost?

Otázky:

- Přispěli jste v poslední době na nějakou dobrou věc nebo jste se zapojili do pomoci někomu ve vašem okolí?

- Přispívají všechny vyspělé státy na oficiální rozvojovou pomoc množství peněz, ke kterému se zavázaly mezinárodnímu společenství?

ANO / NE

- Přispívá ČR na oficiální rozvojovou pomoc množství peněz, ke kterému se zavázala mezinárodnímu společenství?

ANO / NE

1. CÍL: Odstranit extrémní chudobu a hlad

Časový interval klipu: 0:27-0:50

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 1.A Do roku 2015 snížit na polovinu počet lidí s příjmem nižším než jeden americký dolar (oproti roku 1990)

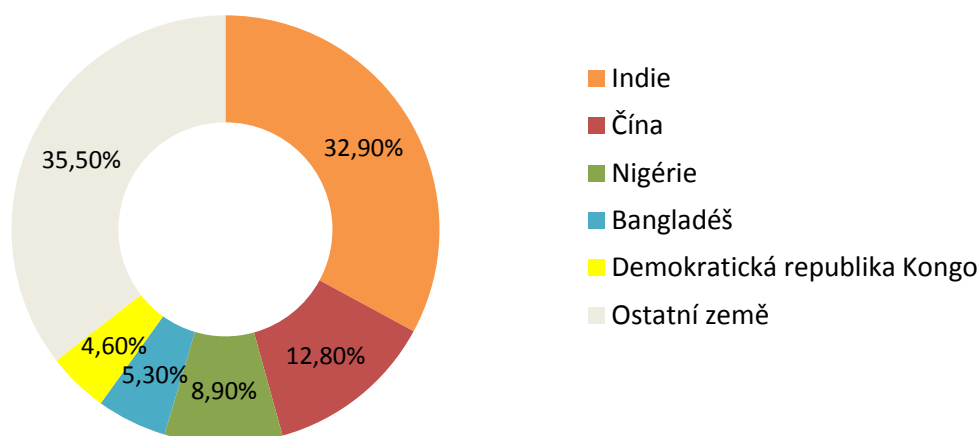
Chudoba, hlad, konflikty a nemoci jsou asi nejčastějšími pojmy, které se člověku vybaví v souvislosti s problémy rozvojových zemí. Přestože jde o zobecňující a neúplný výčet, tak i mezinárodní společenství vnímá tyto problémy jako velmi závažné. Chudobě a hladu se proto věnuje 1. Rozvojový cíl tisíciletí.

Problém chudoby vystihuje výčet některých jejích vážných důsledků: zvýšená úmrtnost a výskyt chorob, kriminalita, migrace, konflikty, terorismus, přetěžování přírodních zdrojů,...

V roce 1990 žila takřka polovina obyvatel rozvojových zemí za méně než 1,25 USD denně. Do roku 2010 se sice podařilo v rámci Rozvojových cílů tisíciletí snížit počet lidí žijících v chudobě o 700 milionů lidí, na druhou stranu desítky chudých zemí ve stejném období zchudly ještě více. V nejhorší situaci se v tomto směru nachází subsaharské africké státy, kde mezi hlavní příčiny špatného stavu patřily např. nefunkční vlády, ozbrojené konflikty, přírodní pohromy nebo zadluženost států.

K pokroku naopak došlo u mnoha velkých rozvíjejících se ekonomik. V Číně se například podařilo z největší chudoby vyzvednout desítky milionů lidí. Přesto, jak ukazuje Graf č. 1, i v takto úspěšných zemích stále žijí stovky milionů lidí v chudobě. Podle odhadů tak bude v roce 2015 žít stále takřka 1 miliarda lidí za méně než 1,25 USD na den.

Graf č. 1: Pět zemí, které měly největší podíl na počtu obyvatel žijících v extrémní chudobě (méně než 1 USD na den) v roce 2010 (v %)

Úkol 1.B Dosáhnout plné a produktivní zaměstnanosti a přiměřené práce pro všechny, včetně žen a mladých lidí

V celosvětovém měřítku hovoříme o situacích, kdy nerovnosti v zaměstnanosti obyvatel působí drasticky na hospodářství celých zemí a regionů. Lidé v rozvojových zemích mnohdy

pracují za nedůstojných podmínek a neodpovídající mzdu. Miliony lidí jsou také oběťmi obchodu s lidmi, pracují v podmínkách odpovídajících otroctví, jsou poškozována jejich práva nebo jim není vůbec dopřáno na pracovní trh vstoupit a směřovat své životy cestou svobodného rozhodování a sebeurčení.

O pracovních pozicích, kterým se věnují ukazatele plnění druhého Rozvojového cíle tisíciletí, OSN ve své zprávě z roku 2014 často hovoří jako o zranitelných pozicích. Množství zranitelných pracovních pozic⁶ tvořilo v roce 2013 odhadem 56 % všech pracovních pozic v rozvojových regionech, ve srovnání s 10 % v rozvinutých regionech.

Úkol 1.C Do roku 2015 snížit na polovinu podíl lidí trpících hladem (oproti roku 1990)

Odhadem trpělo hladem každoročně mezi lety 2011 a 2013 842 milionů lidí, tedy každý osmý obyvatel světa. Většina z těchto lidí (827 milionů) žila v rozvíjejících se zemích. V roce 2012 bylo okolo 162 milionů dětí mladších pěti let stále ohroženo chronickou podvýživou. Jak u podvýživy, tak u zaostávání růstu⁷ zaznamenaly všechny regiony zlepšení s výjimkou subsaharské Afriky, kde hodnoty mezi lety 1990 a 2012 vzrostly alarmující měrou ze 44 milionů na 58 milionů. Pokud mezinárodní společenství bude chtít do roku 2015 snížit podíl lidí trpících hladem snížit na polovinu, bude muset výrazně zvýšit své úsilí.

Jak s námi souvisí 1. MDG?

Přestože to může znít překvapivě, tak i České republiky se problém chudoby týká. V případě ČR hovoříme o fenoménu tzv. příjmové chudoby. Podle metodiky Evropské unie z roku 2006 jsou chudí ti lidé, jejichž příjmy nedosahují 60 procent středního příjmu dané země⁸. V ČR bylo příjmovou chudobou v roce 2011 ohroženo 9,8 % obyvatel. *Chudobou jsou v ČR, stejně jako jinde na světě, nejvíce ohroženy děti, nezaměstnaní, zdravotně postižení či chronicky nemocní, ženy, neúplné rodiny, národnostní menšiny a venkovské obyvatelstvo. (zdroj)*

Snaha minimalizovat lidské strádání, především pak na straně dětí, je základním důkazem vyspělosti a civilizovanosti společnosti. ČR se snaží přispívat k naplnění 1. MDG jak prostřednictvím mnohostranné pomoci a příspěvků do relevantních organizací, programů a fondů, tak skrze dvoustrannou pomoc. Mezi prioritními zeměmi české ZRS najdeme řadu zemí, které potřebují podporu například v oblasti zemědělství, zaměstnanosti a tvorby pracovních míst, potravinové soběstačnosti a výživy obyvatel. Do oblasti zemědělství například směřovalo v roce 2013 více než 75 milionů Kč.

- Mongolsko, kde pod hranici chudoby stále žije okolo 1/3 obyvatelstva, podporuje ČR zemědělské projekty, které mají zvýšit produkci pro místní trhy.
- V Jemenu, 160. zemi v žebříčku HDI, podporuje ČR projekt na zvýšení potravinového zabezpečení a nutriční kvality stravy obyvatel ostrova Sokotra.

⁶ Vysoký podíl pracovníků na zranitelných pracovních pozicích ukazuje na rozsáhlé zaměstnávání prostřednictvím neformálních pracovních úvazků.

⁷ S poznatky a rostoucím množstvím dat týkajících se výživy OSN začalo pracovat s pojmem „zaostávání růstu“. Jde o stav definovaný jako výška nebo váha neadekvátní věku a dokáže lépe než podvýživa vystihnout kumulativní efekty dětské podvýživy a infekcí v prvních tisíci kritických dnech života od těhotenství až po druhý rok života.

⁸ Přesněji 60 % mediánu národního ekvivalizovaného příjmu.

Pracovní list – 1. cíl

Otázky:

- Zjistěte pomocí Internetu, co je to Human Development Index (HDI).

- Které agentury, organizace, fondy či programy patří pod OSN?

Např. **FAO, ILO, WHO, UNICEF, UNESCO, UNDP UNHCR**

2. CÍL: Zajistit základní vzdělání pro všechny

Časový interval klipu: 0:51-1:08

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 2.A: Zajistit, aby do roku 2015 všechny děti – dívky i chlapci – byly schopné absolvovat základní školu v plném rozsahu

Podle Všeobecné deklarace lidských práv OSN patří možnost vzdělání mezi základní lidská práva. Vzdělání je potřebné ve všech společnostech a konkurenceschopných ekonomikách. Dárcovská pomoc v oblasti vzdělávání se mezi lety 2002 a 2010 celosvětově neustále zvyšovala a v roce 2010 činila 14,4 mld. dolarů.

Počet dětí, které byly ve světě zapsány do základních škol, se od roku 1990 zvýšil, především pak v subsaharské Africe. V současné době je bez přístupu k základnímu vzdělání asi 58 milionů dětí. Je tak velmi pravděpodobné, že související Rozvojový cíl nebude v roce 2015 podle plánu naplněn a to především v regionech jižní Asie a již zmiňované subsaharské Afriky. Naopak v oblastech východní Asie, Karibiku, Tichomoří a Latinské Ameriky mají k dosažení všeobecného přístupu k základnímu vzdělání úspěšně nakročeno.

V posledních dvou desetiletích výrazně vzrostla míra gramotnosti a také se snížil rozdíl v gramotnosti mezi muži a ženami. Na světě však stále existuje 781 mil. dospělých a 126 mil. mladých lidí, kteří postrádají základní gramotnost.

Příčin nedostatečného vzdělání ve světě je řada. Patří mezi ně vysoké náklady na vzdělávání (pracovní pomůcky, školné, platy učitelů atd.), pomoc dětí při provozu domácnosti a hospodářství, vzdálenost školy od bydliště dítěte nebo nerovnost v přístupu ke vzdělání (např. u dívek oproti chlapcům, postižených dětí oproti zdravým dětem, venkovských dětí oproti městským dětem nebo dětí z chudých domácností oproti dětem z bohatých domácností).

Jak s námi souvisí 2. MDG?

Vzdělávání, zejména podpora základního a učňovského školství, se řadí k tradičním součástem ZRS ČR. Podpora ČR tak míří do Afghánistánu (rozvoj zemědělských škol), Kambodži (projekt zaměřený na postižené děti), Zambie (rozvoj učňovského vzdělání v oboru pekař, elektrikář, krejčí) a dalších zemí. Vzhledem k prioritám rozvojové spolupráce považuje ČR za přínosnou spolupráci s organizacemi, programy a fondy jako je například Dětský fond OSN (UNICEF), ADRA, Charita ČR, Člověk v tísni aj.

Pracovní list – 2. cíl

Otázky:

- Jak dlouho vám trvá cesta do školy? Jakým způsobem do školy cestujete?

- Znáte ve svém okolí někoho, kdo během svého života nemohl dlouhodobě chodit do školy?

- Platíte za možnost docházet do školy školné?

3. CÍL: Prosazování rovnosti pohlaví a posilování postavení žen

Časový interval klipu: 1:09-1:31

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 3. A: Odstranit nepoměr mezi chlapci a dívkami na prvním a druhém stupni základního vzdělávání pokud možno do roku 2005 a do roku 2015 na všech úrovních vzdělávání

Komplexní přínos zlepšení přístupu žen ke vzdělávání dokázala Světová banka, která vypočítala, že zvýšení podílu žen s přístupem k sekundárnímu vzdělání o jedno procento zvyšuje roční příjem na obyvatele o 0,3 %. Trendy ve změnách rovnosti pohlaví ukazují na pozitivní změny na všech úrovních vzdělávání. Zaměření třetího Rozvojového cíle bohužel selhává v řešení otázek, jako je násilí proti ženám, omezený přístup žen k vlastnictví, ohrožování ženského sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, nerovný přístup k rozhodování ve veřejné a soukromé sféře mimo národní parlamenty. Sociální normy a kulturní zvyky, které ženám přiznávají menší práva, znamenají také velkou překážku.

V roce 2012 všechny rozvojové regiony dosáhly nebo byly blízko dosažení rovnosti pohlaví v přístupu k základnímu stupni vzdělání. Na sekundárním stupni vzdělávání (střední školy) už je nepoměr v neprospěch dívek větší. Týká se to kupříkladu regionu subsaharské Afriky, Oceánie, západní Asie a jižní Asie. Naopak Latinská Amerika a Karibik byly jediné regiony, kde sekundární vzdělávání zvýhodňovalo dívky. Na terciárním stupni vzdělávání (vysoké školy) jsou významné nerovnosti v přístupu pro dívky v regionech subsaharské Afriky a jižní Asie. Naopak dívky v regionech Kavkazu a střední Asie, východní a jihovýchodní Asie, Latinské Ameriky a Karibiku a severní Afriky dosahovaly lepších hodnot přístupu k terciárnímu vzdělávání než muži.

Přístup žen k placeným pracovním pozicím v nezemědělském sektoru se v posledních dvaceti letech pomalu zlepšoval, konkrétně z 35 % v roce 1990 na 40 % v roce 2012. Nejvýraznější zlepšení zaznamenal region subsaharské Afriky. Oproti tomuto pokroku je podíl žen zaměstnaných pouze na částečný úvazek více než dvojnásobný oproti mužům takřka ve všech zemích, ze kterých má OSN dostupná data. Tyto vysoké hodnoty ve prospěch žen mají několik příčin jako je nerovnost pohlaví v rámci rodiny, absence adekvátní a dostupné péče o děti a staré lidi a sociální vnímání žen. Zlepšení pracovních podmínek žen se přitom pozitivně projevuje na možnostech plánovat a rozhodovat o chodu rodiny, výchově dětí a dalších aspektech každodenního života.

V lednu 2014 bylo celosvětově průměrné zastoupení žen alespoň v jedné parlamentní komoře 21,8 %. Největší podíl (64 %) žen v (dolní komoře) parlamentu měla Rwanda. Ženy v politice přispívají ve zvyšování kredibility demokracie prostřednictvím jejich účasti, oživení politické zúčtovatelnosti a zvýšené efektivity v přípravě politik. Například v Indii bylo v místních radách vedených ženami realizováno o 62 % projektů zaměřených na pitnou vodu více, než v radách zastupovaných muži.

Jak s námi souvisí 3. MDG?

Třetí rozvojový cíl má pro nás výjimečné postavení, protože rovnost pohlaví patří u České republiky samotné mezi oblasti, kde vykazuje výraznější nedostatky. „*Gender Equity Index, který vyjadřuje poměr mezi posilování žen a mužů v oblasti vzdělávání, ekonomiky a politiky, měl pro ČR pro rok 2012 hodnotu 0,73. Vzhledem k tomu, že se u tohoto indexu se ideální stav blíží hodnotě 1,00, jedná se pro ČR o problém hodný pozornosti. V celkovém pořadí se ČR ocitá např. na úrovni Maďarska, Slovenska, Kyrgyzstánu, Lesotha či Botswany*“. ([zdroj](#))

Česká republika samotná pomáhá dalším zemím k naplnění třetího rozvojového cíle a to jak prostřednictvím příspěvků nadnárodním organizacím a institucím, tak prostřednictvím řady dvoustranných projektů, kterých je nezdědká rovnost pohlaví a posilování práv žen průřezovým tématem.

Pracovní list – 3. cíl

Otázky:

- Znáte prezidentku nějakého státu?

- Zjistěte, kolik ministryň je v naší vládě.

- Zjistěte, kolik žen bylo zvoleno do zastupitelstva vašeho města/obce.

4. CÍL: SNÍŽIT DĚTSKOU ÚMRTNOST

Časový interval klipu: 1:32-2:16

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 4A: Do roku 2015 snížit o dvě třetiny úmrtnost dětí do věku pěti let.

Hlavní příčinou úmrtnosti dětí jsou nemoci, jimž lze předcházet, jako například zápal plic, průjem, malárie nebo spalničky. Dětská úmrtnost od roku 1990 do roku 2012 klesla téměř o polovinu, na 6,6 milionů úmrtí. Všechny regiony kromě subsaharské Afriky a Oceánie snížily úmrtnost dětí do věku 5 let více než o polovinu, nicméně subsaharská Afrika udělala od roku 1990 také velký pokrok, když snížila úmrtnost o 45 %.

Míra dětské úmrtnosti souvisí s výší příjmu. Nízký příjem však nesmí být překážkou pro záchranu dětského života. Děti narozené do chudých poměrů jsou vystaveny téměř dvakrát většímu riziku úmrtí před dosažením věku pěti let než děti z bohatých rodin. Důležitým aspektem dobrého zdraví dětí je také vzdělání matek. Děti vzdělaných matek (stačí pouze základní škola) mají větší pravděpodobnost přežití než děti matek, které nemají žádné vzdělání.

Základem snížení úmrtností dětí je péče o novorozence a jejich matky, výživa kojenců a malých dětí, vakcinace, prevence zápalu plic, průjmů a sepsí, kontrola malárie a prevence a péče o nemocné HIV/AIDS. V zemích s vysokou úmrtností by tyto intervence mohly úmrtnost dětí do věku pěti let snížit o více než polovinu.

Pozitivní trend v plnění 4. MDG vykazuje ukazatel novorozenecké úmrtnosti, která sice celosvětově také klesá, ale při současném tempu bude trvat dosažení 4. cíle v celosvětovém měřítku do roku 2028. Poslední ukazatel sledovaný u 4. MDG - úmrtnost dětí (většinou mladších 5 let) na spalničky, klesl z 562 000 úmrtí v roce 2000 na 122 000 úmrtí v roce 2012. Díky očkování proti spalničkám bylo mezi lety 2000 a 2012 zachráněno 13,8 milionu dětských životů.

Jak s námi souvisí 4. MDG?

V rámci ZRS ČR přispěla v posledních letech na mnoho zajímavých projektů, které se snaží zlepšit zdraví dětí. Organizaci Člověk v tísni například v letech 2010-2013 podpořila v jejím kambodžském projektu. Cílem projektu bylo zvýšení kvality a dostupnosti zdravotnické péče o matku a dítě pro vesnické obyvatelstvo v provinciích Takeo a Kampong Chhang. V roce 2013 byla podporována především provincie Kampong Chhang, která ve srovnání se zbytkem Kambodže vykazuje nadprůměrnou novorozeneckou úmrtnost. Projektové priority byly zaměřeny na novorozence a výživu malých dětí.

Pracovní list – 4. cíl

Otázky:

- Co jsou to spalničky? Je očkování proti spalničkám v ČR povinné?

- Zkuste se zamyslet, zda je dětská úmrtnost v ČR vysoká nebo nízká. *ČR se řadí do skupiny států s nízkou dětskou úmrtností. V roce 1990 byla míra dětské úmrtnosti (tj. úmrtí dětí na 1000 narozených dětí) 14,6, do roku 2012 došlo k poklesu míry dětské úmrtnosti o 74 %, tj. na 3,8.*

5. CÍL: Zlepšit zdraví matek

Časový interval klipu: 1:32-2:16

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 5A: Do roku 2015 snížit o tři čtvrtiny míru mateřské úmrtnosti.

Úkol 5B: Dosáhnout situace, kdy budou prostředky pro reprodukční zdraví všeobecně dostupné.

Většině mateřských úmrtí lze předcházet díky prenatální péči. Jednou z klíčových strategií pro snížení mateřské úmrtnosti je zajištění odborného vedení porodu každé ženě. Většina těhotných žen v rozvojových zemích alespoň jednou během těhotenství absolvuje odborné kontrolní vyšetření, ovšem pouze polovina z nich absolvuje všechny čtyři Světovou zdravotnickou organizací doporučené kontroly. 10 % žen nemá přístup nebo nepoužívají efektivní metody antikoncepce. Podle odhadů by přitom plánování rodiny mohlo snížit mateřskou úmrtnost až o třetinu.

Celosvětově míra mateřské úmrtnosti klesla mezi lety 1990 a 2013 o 45 %, z 380 na 210 úmrtí na 100 000 živě narozených dětí. To ale zdaleka nestačí k naplnění cíle snížit do roku 2015 míru mateřské úmrtnosti o tři čtvrtiny a ženy nadále umírají na následky spojené s těhotenstvím a porodem, protože neměly přístup ke kvalifikované běžné nebo akutní péči. Pozitivním trendem je, že mezi lety 1990 a 2012 vzrostlo v rozvojových zemích množství porodů vedených odborným personálem z 56 na 68 %.

Dalším problémem je těhotenství mladistvých žen. Těhotenství mladistvých je spojeno nejen se zdravotními riziky pro matku i dítě, ale také s promarněnými příležitostmi ve škole a v práci a zároveň s mezigeneračním přenosem chudoby. Počty těhotenství mladistvých sice klesají, ale v některých regionech zůstávají velmi vysoké.

Jak s námi souvisí 5. MDG?

ČR se řadí do skupiny států s nízkou mateřskou úmrtností a v této oblasti se snaží pomáhat i v dalších zemích. Příkladem je podpora projektu Charity ČR v letech 2013 – 2014. Cílem projektu bylo zlepšit kvalitu péče o matku a dítě prostřednictvím podpory zdravotní infrastruktury, lidských kapacit a porodnického vzdělávání v okrese Mongu v Západní provincii v Zambii.

Pracovní list – 5. cíl

Otázky:

- Zjistěte, co je to Světová zdravotnická organizace a sepište o ní základní informace.

- Jakými kroky je možné snížit mateřskou úmrtnost? Pro práci použijte text.

6. CÍL: Bojovat s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi

Časový interval klipu: 2:17-2:49

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 6A: Do roku 2015 snížit na polovinu množství lidí nakažených HIV/AIDS a zastavit šíření této choroby.

Úkol 6B: Do roku 2010 dosáhnout stavu, kdy bude obecně přístupná lékařská péče pro léčbu HIV/AIDS pro všechny potřebné.

Virus HIV a onemocnění AIDS ohrožuje obyvatele rozvojových zemí i vyspělých států. AIDS zabíjí především mladé lidi v produktivním věku, což postihuje řadu oblastí každodenního života včetně hospodářství zemí. AIDS také přispívá k šíření dalších infekčních nemocí. Situaci ztěžuje stigmatizace HIV pozitivních, se kterou se setkávají nemocní po celém světě.

Nejčastějším způsobem přenosu viru HIV je sexuální styk s infikovaným partnerem, přenos z matky na dítě a použití již použité injekční stříkačky. Lidé nemocní HIV/AIDS nejčastěji umírají na tuberkulózu, záněty dýchacích cest, salmonelové infekce, aj.

Počet lidí žijících s HIV/AIDS vzrostl z 8 milionů v roce 1990 na 35, 3 milionů v roce 2012. Z toho tvoří více než 3 miliony dětí. Nejvíce postiženým regionem je subsaharská Afrika, kde žije 69 % lidí nakažených HIV/AIDS, tj. 23, 5 milionu obyvatel. V boji s HIV/AIDS došlo v posledních letech k obrovskému navýšení finančních prostředků z 1,6 miliardy USD v roce 2000 na 8 miliard v roce 2006. Počet nově nakažených HIV ve většině regionů postupně klesá a díky antiretrovirální léčbě⁹ klesá také počet úmrtí na AIDS.

Úkol 6C: Do roku 2015 zastavit a zvrátit šíření malárie a dalších závažných onemocnění.

Malárie je parazitická infekce přenášená kousnutím infikované samičky komára rodu Anopheles. Více než 3 miliardy lidí na světě žije v malarických oblastech. V roce 2012 bylo ve světě 207 milionů případů malárie a 627 000 lidí na tuto nemoc zemřelo. Mezi lety 2000 a 2012 došlo ve světě k poklesu úmrtnosti na malárii o 42 %. Nejohroženějšími skupinami jsou děti mladší pěti let a těhotné ženy, rizikovým regionem je především subsaharská Afrika.

Prevence, především na venkově, spočívá ve spaní pod moskytiérou napuštěnou insekticidem a používání repelentů. Pouze 36 % obyvatel žijících v rizikových oblastech subsaharské Afriky v roce 2013 ale mělo možnost spát pod moskytiérou. Klasická léčba malárie je neefektivní kvůli špatné kvalitě antimalarických léků a rezistenci parazitů vůči nim. Doporučuje se proto kombinovat nejméně dvě léčiva, což je dražší. Neefektivnější léčbou malárie

---

⁹ Antiretrovirální léky zabraňující nebo zpochybňující rozvinutí viru HIV v nemoc AIDS jsou kvůli patentové ochraně velmi drahé a tím i nedostupné. Chudé země proto potřebují přístup k takzvaným generikům, což jsou jejich o 80 % levnější varianty, přičemž jsou stejně účinné. Generika je ale možné vyrábět až po vypršení platnosti patentu původního léku nebo za zvláštních podmínek schválených členskými státy WTO.

V roce 2012 byla antiretrovirální léčba poskytnuta 9,5 milionu lidí z rozvojových zemí a od roku 1995 zachránila 6,6 milionů lidských životů.

je artemisinová kombinovaná terapie (ACT)¹⁰. Roční finanční prostředky vynakládané na prevenci, diagnostiku a léčbu malárie dosahují 5,1 miliard dolarů, ale bylo by potřeba dalších 2,6 miliard dolarů.

Tuberkulóza (TBC) je infekční bakteriální onemocnění, které nejčastěji napadá plíce. Přenáší se z člověka na člověka vzduchem. Nejrizikovější skupinou jsou chudí lidé bez přístupu dostatečné k lékařské péči. Léčba spočívá v podávání antibiotik, nicméně proces komplikuje odolnost některých druhů TBC na podávané léky.

V roce 2012 bylo 8,6 milionů nových případů TBC a 1,3 milionů lidí zemřelo. Nejvyšší (absolutní) počet lidí žijících s touto nemocí je v Asii. Od roku 1995 do roku 2012 léčba TBC zachránila 22 milionů životů a počet nově nakažených celosvětově klesá. Podle posledních analýz je svět na dobré cestě dosáhnout v roce 2015 zastavení šíření tuberkulózy.

Jak s námi souvisí 6. MDG?

Také náš region je některými z těchto nemocí ohrožen. Ve východní Evropě a střední Asii se např. od roku 2000 počet lidí nakažených HIV/AIDS více než ztrojnásobil. Česká republika se snaží přispívat prostřednictvím ZRS na léčbu a prevenci výše uvedených nemocí prostřednictvím několika ambiciózních projektů. V Namibii podpořila v letech 2003-2009 30,3 mil. Kč projekt organizace Člověk v tísni na vytvoření komunitního centra a chráněné dílny v regionu Karas, který je těžce zasažen epidemií TBC a šířící se pandemií HIV/AIDS. Výrobky z dílny, která se v letech 2009-2010 se mimo jiné prodávají prostřednictvím Člověka v tísni také v ČR.

---

¹⁰ Artemisin je účinná látka pocházející z pelyňku ročního, která patří mezi nejcennější antimalarika. Přitom pelyněk roční používala k léčbě malárie už tradiční čínská medicína.

7. CÍL: Zajistit udržitelnost životního prostředí

Časový interval klipu: 2:50-3:33

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 7. A: Integrovat principy udržitelného rozvoje do politiky a programů jednotlivých států a zabránit ztrátám přírodních zdrojů

Úkol 7. B: Snížit ztrátu biodiverzity, do roku 2010 významně snížit míru těchto ztrát.

Úkol 7. C Do roku 2015 snížit na polovinu počet lidí bez dlouhodobě udržitelného přístupu k nezávadné pitné vodě a základní hygieně.

Úkol 7. D Do roku 2020 dosáhnout výrazného zvýšení kvality života minimálně 100 milionů obyvatel příměstských chudinských čtvrtí (slumů).

Sedmý Rozvojový cíl tisíciletí je příkladem toho, že některé z výzev, kterým náš svět čelí, nelze řešit bez komplexního přístupu. Lidé jsou závislí na službách, které jim zprostředkovávají světové ekosystémy. Ekosystémy jsou ale dlouhodobě ohrožovány závažnými klimatickými změnami, pytláctvím, konflikty, těžbou fosilních paliv, požáry, populačním tlakem, ilegální těžbou, neregulovanou turistikou, přírodními i lidskými pohromami nebo invazivními druhy rostlin a živočichů.

Na světě každodenně zmizí řada vzácných rostlinných a živočišných druhů, kterým se nedostává dostatečné ochrany. V současnosti tvoří chráněné oblasti (oproti předsevzetí mezinárodního společenství) pouze 14,6 % povrchu pevnin a 9,7 % pobřežních oblastí. I přesto jde oproti roku 1990 o výrazný nárůst.

Pro doplnění:

- [Mapy chráněných oblastí světa](#)

Každoročně zmizelo mezi lety 2000 a 2010 na světě 13 milionů hektarů lesních porostů. Hlavními příčinami byly urbanizace a expanze komerčního zemědělství. Deforestace bohužel snižuje biodiverzitu a přístup k čisté vodě, zvyšuje půdní erozi a množství uhlíku vypouštěného do atmosféry. Velmi často vede ke ztrátě příležitosti obživy vesnických komunit, domorodých obyvatel a žen. Znovuzalesňování a přirozená obnova lesů tento trend pomáhali snížit. Tohoto zlepšení bylo dosaženo především díky lokálním zásahům Brazílie, Chile, Číny, Kostariky, Rwandy a Vietnamu.

Od roku 1990 ve světě stouply emise CO₂ jak absolutně, tak v přepočtu na jednoho obyvatele. Po roce 2011, kdy bylo do ovzduší vypuštěno 32,2 miliard metrických tun CO₂, už byly 48,9 % nad hodnotou roku 1990. Zhoršení bylo způsobeno především nárůstem emisí ze strany rozvojových regionů (s výjimkou subsaharské Afriky). Oproti tomu spotřeba látek poškozujících ozonovou vrstvu všude (s výjimkou jižní Asie) v období let 1990 až 2006 výrazně poklesla.

Cíle snížit podíl obyvatelstva bez přístupu k pitné vodě na polovinu bylo dosaženo již v roce 2010. V roce 2012 tak mělo 89 % světové populace přístup k upravenému zdroji vody, což znamenalo oproti roku 1990 nárůst zhruba o 2,3 miliardy lidí.¹¹ K největšímu zlepšení došlo v Číně a Indii, zatímco nejmenší bylo v subsaharské Africe. Celosvětově bohužel stále okolo 748 milionů lidí čerpá vodu z neupravených zdrojů a 173 milionů z těchto lidí tak činí přímo z řek, jezer či pramenů. Podle odhadů tak v roce 2015 bude bez přístupu k pitné vodě stále zhruba 600 milionů lidí.

Mezi lety 1990 a 2012 stoupl ve světě poměr lidí žijících s přístupem k upravenému sanitárnímu zařízení ze 49 % na 64 %. Za uvedené období tak nově získaly přístup k základním hygienickým potřebám asi 2 miliardy lidí. Přesto dosažení dílčího úkolu sedmého Rozvojového cíle není pravděpodobné, stále asi 2,5 miliardy lidí totiž na tento základní výdobytek nedosahují.

I když se již podařilo dosáhnout úkolu souvisejícího s podílem obyvatel žijícím v chudinských čtvrtích¹², jejich počet stále roste (v roce 2014 přibližně 863 milionů). Částečně byla tato situace způsobena mírou probíhající urbanizace. V roce 2012 tak takřka 33 % obyvatel rozvojových měst žilo ve slumech. Podíl obyvatel, kteří žijí ve slumech je vysoký především v subsaharské Africe (62 %) a jižní Asii (35 %), ve srovnání s Latinskou Amerikou a Karibikem (24 %) nebo se severní Afrikou (13%).

Jak s námi souvisí 7. MDG?

Ochrana životního prostředí je potřebná pro přežití lidského druhu. Chráněné oblasti poskytují ale také celou řadu praktických výhod, např.:

- Poskytují pracovní místa – založení národního parku South Luangwa v Zambii v roce 2004 vytvořilo 1200 pracovních míst. Náklady založení byly 1,2 milionu USD, ale jen příjmy z turismu činily 4,1 milionu USD.
- Chrání zdroje sladké vody – na Madagaskaru chráněné oblasti zajišťují vodu pro 875 000 venkovských domácností, které pěstují rýži.
- Regulují globální oteplování – kanadské národní parky zadržují 4,43 gigatun uhlíku.
- Zvyšují místní příjmy – na Fidži vzrostly příjmy o 35 % díky ztrojnásobení úlovku ryb v lokálně spravované mořské chráněné oblasti.

Česká republika patří mezi rozvinuté země a ukazatele související s MDG's ve velké míře překračuje nad stanovený rámec. U sedmého Rozvojového cíle tisíciletí patří mezi nejlepší na světě. V ČR k dnešnímu dni existuje 25 chráněných krajinných oblastí a čtyři národní parky, což společně s dalšími čtyřmi kategoriemi maloplošných zvláště chráněných území představuje téměř 16 % (15,85 %) z celkové rozlohy státu.

Česká republika se sama snaží aktivně přispívat k naplnění sedmého rozvojového cíle. V roce 2013 např. v Srbsku pokračoval v roce 2013 projekt výstavby kanalizační sítě v obci Kruščica. Do oblasti „voda a sanitace“ tak z ČR proudilo 104,8 milionů Kč.

---

¹¹ Obyvatelé, kteří získali přístup k upravenému zdroji vody, však nutně nemusí mít vodu bezpečnou. Velké množství úpravené vody je mikrobiologicky kontaminované, pro mnohé domácnosti není voda dobře dostupná. Mnoho lidí, většinou ženy a mladé dívky, musí podnikat dlouhé cesty nebo stát dlouhé fronty aby získalo vodu z upravených zdrojů. To pak má neblahý vliv i na zajištění běžného chodu domácností.

¹² Slumy jsou charakterizovány absencí základních služeb, jako je upravená pitná voda a adekvátní sanitace, nejistými pronájemmi, bydlením se špatnou životností a přelidněním.

Pracovní list – 7. cíl

Otázky:

- Zjistěte, jakým slovem se označují chudinské čtvrti:
  - a) v angličtině *slum, shanty town*
  - b) v Jihoafrické republice *township*
  - c) v Brazílii *favela*
- Doplňte pomocí Internetu země, ve kterých najdeme 5 níže uvedených největších chráněných oblastí světa?

Název a rok vzniku	rozloha	stát
North-East Greenland National Park, 1998	97 200 000 ha	
Chagos Marine Protected Area, 2010	64 000 000 ha	
Phoenix Islands Protected Area, 2008	40 825 000 ha	
Papahānaumokuākea Marine National Monument, 2006	36 000 000 ha	
Great Barrier Reef Marine Park, 2004	34 781 500 ha	

Převzato a upraveno z UNEP GEO Data Portal a Wikipedie

8. CÍL: Rozvíjet globální partnerství pro rozvoj

Časový interval klipu: 3:34-4:37

Pro doplnění:

- [Seznam Rozvojových cílů tisíciletí a ukazatelů jejich plnění](#)
- [Mapy pokroku v dosahování MDG's](#)

Úkol 8.A: Dále rozvíjet otevřený, předvídatelný, nediskriminační a na pravidlech založený obchodní a finanční systém.

Úkol 8.B: Zaměřit se na zvláštní potřeby nejméně rozvinutých zemí (LDCs)

Úkol 8.C: Zaměřit se na zvláštní potřeby chudých zemí bez přístupu k moři a malých ostrovních států.

Úkol 8.D: Zabývat se detailně problémy rozvojových zemí souvisejícími se zadlužením a s pomocí národních i mezinárodních nástrojů zajistit dlouhodobou schopnost se s dluhy vyrovnávat

Úkol 8.E: Ve spolupráci s farmaceutickým průmyslem zajistit v rozvojových zemích přístup k nejpodstatnějším lékům za dostupnou cenu

Úkol 8.F: Ve spolupráci se soukromým sektorem zajistit, aby výhody nových technologií, především informačních a komunikačních, působily ve prospěch všech

Cíl 8 je důležitý pro monitorování závazků rozvinutých zemí vůči zemím rozvíjejícím/rozvojovým, neboť tento cíl představuje globální snahu zavázat, alespoň morálně, rozvinuté země, aby jednaly odpovědně i za svými hranicemi. Úkoly definované v rámci tohoto cíle často neobsahují konkrétní závazky, proto není snadné hodnotit jejich plnění k roku 2015. I přesto existuje několik ukazatelů, které nám pomáhají zjistit, zda se plnění cíle daří.

Dvoustranná pomoc Afrike (kde je 34 ze 48 nejméně rozvinutých zemí – LDC's) klesla v roce 2013 o 5,6 % na 28,9 mld. USD. Míra zadluženosti rozvojových zemí postupně klesá a to z 12 % příjmů z vývozu v roce 2000 na současnou hodnotu okolo 3 %. Pokles se však zastavil v roce 2009, kvůli globální finanční krizi. V roce 2012 bylo 80 % zboží dovezeného z rozvojových zemí do zemí rozvinutých vpuštěno bez cla.

2/3 světových uživatelů Internetu je z rozvojových zemí, kde stoupl počet uživatelů v letech 2009 a 2014 na dvojnásobek. Na druhou stranu je stále více než 4 mld. lidí na světě bez přístupu k Internetu a 90 % z nich žije právě v rozvojových zemích. V roce 2012 zaznamenal sektor mobilních plateb v Africe obrát ve výši 61 miliard USD, což je více než za stejný rok v USA a Evropě dohromady. Podle většiny odhadů porostou mobilní platby v Africe tak, že v roce 2016 dosáhne obrátu ve výši 160 miliard USD.

Jak s námi souvisí 8. MDG?

Celková oficiální rozvojová pomoc (ODA) ČR činila v roce 2013 0,11% HND, což je hluboko pod závazkem, který si stanovily země EU. V souvislosti s 8. Rozvojovým cílem se snaží ČR pomáhat prostřednictvím programu Aid for Trade, v rámci kterého jsou zatím realizovány menší projekty s dobou trvání do 1 roku. Smyslem je pomoc rozvojovým zemím začlenit se lépe do mezinárodního obchodního systému a efektivněji využívat obchod v zájmu snižování chudoby.

Pracovní list – 8. cíl

Otázky:

- Kolik procent svého HND se členské státy EU zavázaly poskytovat na oficiální rozvojovou pomoc (ODA)? Použít můžete infotext ke kapitole Snažíme se dost?
0,33 % HND
- Zjistěte od vašich rodičů, ve kterém roce se vaše domácnost připojila k internetu.
- Zjistěte, jaké činnosti se věnuje organizace, které patří níže uvedené logo.

Rozvojová agenda po roce 2015

Časový interval klipu: 4:38-5:07

Rozvojové cíle tisíciletí dokázaly svou nezastupitelnou roli v boji s chudobou a zlepšování životních podmínek na celém světě. Řada z cílů byla splněna s předstihem, jiných bude dosaženo do roku 2015. Stále ale zůstává velká část výzev nevyřešena. Jak uvádí zpráva české pobočky OSN: *Pokrok, jehož bylo dosud v rámci MDGs dosaženo, je značně nerovnoměrný, a to nejen mezi regiony a státy světa, ale i mezi různými skupinami lidí uvnitř jednotlivých států.* ([zdroj](#)) Mezinárodní společenství se tak musí k roku 2015 postavit jako k milníku.

S blížícím se rokem 2015 se pod záštitou Generálního tajemníka OSN formulují nové cíle, které budou navazovat a rozšiřovat končící Rozvojové cíle tisíciletí. Mezi prvotní aktivity v nastavení nových Cílů patřila konference Rio+20. Jedním z jejích hlavních výsledků byla dohoda členských států o zahájení procesu, který má za úkol vytvořit **Cíle udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals – SDG's)**. Na plnění cílů se mají zaměřit nejen členské státy OSN, ale hlavně soukromý sektor, akademické instituce, vědecká obec a veřejnost. OSN má v tomto procesu funkci zprostředkovatele mezi jednotlivými sektory.

Mezi důležité aktéry nových cílů má patřit např. UN Global Compact, iniciativa sdružující síť firem a organizací, které si vzaly za cíl dodržovat principy společenské odpovědnosti. V současné době sdružuje UN Global Compact přes 12 000 organizací ze 145 zemí světa a jedná se tak o největší iniciativu společenské odpovědnosti v oblasti lidských práv, pracovních podmínek, životního prostředí a korupce na světě. K dalším subjektům, které mají napomoci rozvíjet světové podvědomí o udržitelném rozvoji a přispět tak k naplňování Cílů udržitelného rozvoje je Ekonomická a Sociální rada a také Tým významných osobností (**High-Level Panel of Eminent Persons**)

Další iniciativou v rámci nově vznikajících SDG's je působnost neziskových organizací zabývajících se rozvojem či mezinárodní výzkumy. Mezi největší výzkumy mapující současnou situaci s výhledem do budoucna patří průzkum My World, který má za cíl analyzovat požadavky, priority a představy o udržitelném rozvoji a jeho směřování z pohledu všech zúčastněných.

Díky výše uvedeným iniciativám a aktivitám vytvořeny návrhy nových Cílů udržitelného rozvoje. Těchto 17. navrhovaných cílů bude dále rozpracováno a také se budou orientovat na měřitelné výsledky, aby mohlo být jasně posouzeno, zdali se jich podařilo dosáhnout. Realizace a splnění je, stejně jako u předchozích cílů, plánována na 15 let, tedy do roku 2030.

Pracovní list – Rozvojová agenda po roce 2015

Otázky:

Zapojte se na do internetového [průzkumu My World](#). Jaké oblasti jsou pro vás důležité a proč?

Evropský rok rozvoje 2015

Časový interval klipu: 5:08-5:54

Evropská unie se, jako největší kolektivní poskytovatel rozvojové pomoci, od počátku aktivně zapojila do debat o budoucí strategii směřující k udržitelnému rozvoji. Stejně jako OSN má i EU v úmyslu zapojit všechny relevantní subjekty a širokou veřejnost do procesu formulace vznikající strategie, a proto se rozhodla stanovit rok 2015 „Evropským rokem rozvoje“.

Rok 2015 je vynikající příležitostí hned z několika důvodů:

- Rok 2015 je milníkem pro dosažení MDG's
- Po roce 2015 musí být formulovány nové celosvětové cíle pro rozvoj
- Čtyři roky po přijetí komuniké EU *Agenda for Change* bude vhodné zhodnotit konkrétní výsledky reformy rozvojové politiky EU, kterou tento dokument přinesl.

Evropský rok rozvoje (EYD 2015) sebou nese vypovídající motto „Náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost“. Cílem Evropského roku rozvoje je informovat obyvatele EU o rozvojové spolupráci s důrazem na příspěvek, kterým k řešení globálních výzev pomáhá právě EU.

EYD 2015 bude usilovat o stimulaci aktivního zájmu občanů EU o rozvojovou spolupráci, aby podpořil jejich smysl pro zodpovědnost a dal příležitost k jejich participaci ve formulaci a implementaci politik.

Obyvatelé EU se tak mohou těšit na kampaně, konference, iniciativy, studie a průzkumy na evropské, národní, regionální i lokální úrovni, které se budou věnovat klíčovým otázkám rozvojové spolupráce EU, a na kterých budou moci participovat a aktivně do nich přispívat.

Širokému spektru organizací umožní EYD 2015 přitáhnout pozornost sponzorů, spolupracovat se státními orgány, představit svou činnost, rozvíjet lobbistické aktivity či zlepšit veřejný profil.

Také Česká republika se jako plnohodnotný člen EU připojuje k aktivitám EYD 2015, a tak i na našem území bude možnost účastnit se celé škály aktivit věnovaných rozvojové problematice. Češi tak dostanou vynikající možnost přispět světovému společenství svým pohledem na svět a podílet se na formulování strategie jeho budoucího rozvoje. I vy tak budete moci přispět svými nápady a připomínkami, ať už na úrovni celorepublikové nebo lokální.

V rámci ČR se chystají aktivity EYD 2015 podpořit mnohé organizace a instituce jako je FoRS, Glopolis, Člověk v tísni, EDUCON, Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci ČR, Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory-SEVER, Brontosaurus Krkonoše nebo Univerzita Palackého v Olomouci.

Pro doplnění:

- [Video k Evropskému roku rozvoje 2015](#)

Pracovní list - Evropský rok rozvoje 2015

Otázky:

- Napište zamyšlení o délce cca 350 slov, jak můžete sami přispět ke zlepšení životů lidí jinde ve světě?

Právem i povinností každého z nás je, abychom v rámci demokratických principů ovlivňovali naše politické zástupce a ty oblasti života, které vnímáme jako důležité. Můžeme tak činit pravidelně u voleb, zdůrazňovat důležitá témata prostřednictvím referend, petic a veřejných debat. Nesmíme opomíjet ani pravidelnou nebo jednorázovou podporu a příspěvky nevládním organizacím, nadacím a fondům jako jsou např. UNICEF, Člověk v tísni, Charita ČR aj. Aktivnější z nás se pak mohou zapojit do řady kampaní a projektů v ČR i zahraničí.

Použité zdroje:

Co jsou MDG's?

- http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/MDGReport2014_PR_Global_English.pdf
- http://unstats.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/Progress_E.pdf
- http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/index.html

Co pomáhá naplňovat Rozvojové cíle tisíciletí?

- <http://www.fors.cz/wp-content/uploads/2014/04/brief-web.pdf>
- http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/mnohostranna_zrs_cr/eu/index.html
- <http://unstats.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>

Snažíme se dost?

- http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/eu-i-cr-nedostatecne-podporuji-rozvojove-cile-tisicileti?sel_ids=1
- <http://www.fors.cz/wp-content/uploads/2014/04/brief-web.pdf>
- [Informace o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky v roce 2013](#)
- <http://unstats.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>

1. CÍL: Odstranit extrémní chudobu a hlad

- <http://unstats.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>
- <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zaber/?i=205>
- <http://verdensbedstenyheder.dk/runner-czech/>
- <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1782>
- http://www.natur.cuni.cz/geografie/demografie-a-geodemografie/ceska-demograficka-spolecnost/diskusni-vecery-1/prezentace-ke-stazeni/2013-04-17-mereni-chudoby-a-prijmova-chudoba-v-cr/at_download/file
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/etiopie.htm>
- [Informace o ZRS ČR v roce 2013](#)

2. CÍL: Zajistit základní vzdělání pro všechny

- <http://www.adra.cz/projekty/zahranicni-projekty/rozvojove-projekty>
- <http://www.adra.cz/projekty/vzdelavaci-projekty/dokoncene-projekty/rozvojove-cile-tisicileti/cesty-k-naplnovani-cilu>
- <http://www.ceskoprotichudobe.cz/?id=57-2.-cil>
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/vzdelavani.htm>
- <http://www.czda.cz/rozvojova-spoluprace/rozvojove-cile-tisicileti-.htm>
- http://www.czda.cz/editor/filestore/File/Zakladnidokumenty/CRPomaha/CR_pomaha-2009.pdf
- <http://www.educon.cz/>
- <http://en.unesco.org/themes/education-21st-century>
- http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12533_cs.htm
- http://fors.cz/user_files/dokumenty/fors_studie_lp.pdf

- <http://www.fors.cz/rozvojova-spoluprace/evropska-politika/rozvojove-cile-tisicileti-mdgs/#.U8BZtrFFs8s>
- <http://www.globalnirozvojevzdelavani.cz/grv-organizace.html>
- http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/Progress_E.pdf
- <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2013/Snapshots/CZE.pdf>
- https://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/faq/zapojeni_cr_do_plneni_rozvojovych_cilu.html
- http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html
- <http://www.partnersczech.cz/mdg-15>
- <http://www.rozvojovka.cz/rozvojove-cile-tisicileti>
- <http://www.un.org/millenniumgoals/2014%20MDG%20report/MDG%202014%20English%20web.pdf>
- http://www.undp.org/content/undp/en/home/mdgoverview/mdg_goals/mdg2/
- <http://verdensbedstenyheder.dk/runner-czech/>

3. CÍL: Prosazování rovnosti pohlaví a posilování postavení žen

- <http://unstats.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>
- http://www.un-ngls.org/spip.php?page=article_s&id_article=2234
- <http://www.unwomen.org/en/news/in-focus/mdg-momentum>
- [Informace o ZRS ČR v roce 2013](#)
- <http://www.careinternational.org.uk/news-and-press/latest-news-features/1524-mdg-goal-3-promote-gender-equality-and-empower-women>

4. CÍL: SNÍŽIT DĚTSKOU ÚMRTNOST

- http://www.undp.org/content/undp/en/home/mdgoverview/mdg_goals/mdg4/
- <http://www.un.org/millenniumgoals/childhealth.shtml>
- http://www.who.int/topics/millennium_development_goals/child_mortality/en/
- www.unicef.org/progressforchildren/2007n6/index_41802.htm
- <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>
- <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2013/Snapshots/CZE.pdf>
- http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/Progress_E.pdf
- http://www.mzv.cz/file/1181638/Namibia_Czech_development_assistance_projects_CZ_final.pdf
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/kambodza/zdravi-pro-matky-a-deti-v-kambodzi.htm>
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/kambodza/zlepseni-kvality-a-dostupnosti-zdravotni-nutricni-pecce-pro-deti-do-5-let-v-oblasti-takeo-v-kambodzi.htm>
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/kambodza/komplexni-pristup-k-prevenci-akutni-a-chronicke-podvyzivy-deti-pomoci-integrovaného-managementu-rizeni-akutni-podvyzivy-u-deti-do-5-let-v-provinciich-takeo-kandal-kampong-chhnang-a-kampong-speu-v-kambodzi.htm>

5. CÍL: Zlepšit zdraví matek

- <http://www.un.org/millenniumgoals/maternal.shtml>
- http://www.undp.org/content/undp/en/home/mdgoverview/mdg_goals/mdg5/
- http://www.who.int/topics/millennium_development_goals/maternal_health/en/

- http://www.unicef.org/progressforchildren/2007n6/index_41814.htm
- <http://www.unfpa.org/public/mothers>
- <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>
- <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2013/Snapshots/CZE.pdf>
- http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/Progress_E.pdf
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/zambie/zlepseni-kvality-a-dostupnosti-pecce-o-matku-a-dite-v-zapadni-provincii-zambie.htm>
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/zambie/vzdelavani-porodnich-asistentek-pro-zapadni-provincii.htm>
- <http://www.czda.cz/cra/projekty/kambodza/zdravi-pro-matky-a-deti-v-kambodzi.htm>

6. CÍL: Bojovat s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi

- <http://www.avert.org/worldwide-hiv-aids-statistics.htm>
- http://www.unaids.org/en/resources/campaigns/20121120_globalreport2012/globalreport/
- http://www.undp.org/content/undp/en/home/mdgoverview/mdg_goals/mdg6/
- <http://www.un.org/millenniumgoals/aids.shtml>
- <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>
- = MDGS Report 2014
- <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2013/Snapshots/CZE.pdf>
- http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/Progress_E.pdf = Progress Chart
- <http://www.who.int/gho/malaria/en/>
- <http://www.lekari-bez-hranic.cz>
- http://www.rozvojovka.cz/download/docs/9_hiv-aids-a-rozvojovy-svet.pdf
- http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/dvoustranna_zrs_cr/sekto_r_y_projekty/rozvojove_projekty_v_roce_2011.html
- http://www.mzv.cz/file/1181638/Namibia_Czech_development_assistance_projects_CZ_final.pdf

7. CÍL: Zajistit udržitelnost životního prostředí

- <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1782>
- <http://www.rozvojovka.cz/rozvojove-cile-tisicileti>
- <http://unstats.un.org/unsd/mdg/Resources/Static/Products/Progress2014/English2014.pdf>
- <http://geodata.grid.unep.ch/extras/posters.php>
- [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/\\$file/ATTKWA_5K.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/4E410FBF45C7B47CC125781D0048DD5B/$file/ATTKWA_5K.pdf)
- <http://verdensbedstenyheder.dk/runner-czech/>
- [Informace o ZRS ČR v roce 2013](#)
- <http://www.epi.yale.edu/epi/country-profile/czech-republic>

8. CÍL: Rozvíjet globální partnerství pro rozvoj

- http://europa.eu/legislation_summaries/development/general_development_framework/r12533_cs.htm

- http://en.wikipedia.org/wiki/Millennium_Development_Goals#Goal_8:_Develop_a_global_partnership_for_development
- <http://www.rozvojovka.cz/rozvojove-cile-tisicileti>
- <http://www.osn.cz/soubory/officiallist2008-cze.pdf>
- <http://www.czda.cz/rozvojova-spoluprace/rozvojove-cile-tisicileti-.htm>
- <http://www.ceskoprotichudobe.cz/?id=37-rozvojove-cile-tisicileti>
- <http://www.un.org/millenniumgoals/global.shtml>
- <http://www.un.org/millenniumgoals/2014%20MDG%20report/MDG%202014%20English%20web.pdf>
- <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zaber/?i=205>
- <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/facts/ICTFactsFigures2014-e.pdf>
- <http://www.cgdev.org/initiative/commitment-development-index/index>
- http://www.cgdev.org/sites/default/files/archive/doc/CDI_2013/Country_13_Czech%20Republic_Cze.pdf
- <http://www.oecd.org/newsroom/aid-to-developing-countries-rebounds-in-2013-to-reach-an-all-time-high.htm>
- <http://www.geoinformatics.upol.cz/app/rozvoj/proj/projekty-det.php?id=40>

Rozvojová agenda po roce 2015

- NOVÁČEK, Pavel. *Udržitelný rozvoj*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 430 s. ISBN 978-802-4425-146.
- <http://www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/obsah/223/un-post-2015-nova-agenda-udrzitelnosti-dle-osn/>
- <http://www.un.org/millenniumgoals/beyond2015.shtml>
- <http://post2015.org/about/>
- <http://www.beyond2015.org/who-we-are>
- http://unglobalcompact.org/Issues/partnerships/post_2015_development_agenda.html
- <http://sustainabledevelopment.un.org/index.php?menu=1561>
- <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1842>
- http://www.un.org/sg/management/pdf/HLP_P2015_Report.pdf
- <http://www.post2015hlp.org/about/>
- http://www.un.org/en/development/desa/policy/cdp/cdp_publications/2012cdppolicynote.pdf
- <http://www.un.org/en/ecosoc/about/mdg.shtml>
- <http://sustainabledevelopment.un.org/index.php?menu=1300>
- <http://vote.myworld2015.org/>
- <http://sustainabledevelopment.un.org/focussdgs.html>
- <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.former-eesc-presidents-staffan-nilsson-speeches.25609>

Evropský rok rozvoje a aktivity ERR v Olomouci

- http://www.fors.cz/2013/01/18/rok-2015-vyhlasen-evropskym-rokem-rozvojove-spoluprace/#.U-Z5UON_t-8